

*DELEGACIJA SKUPŠTINE CRNE GORE
PRI PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI NATO*

IZVJEŠTAJ

**o učešću delegacije Skupštine Crne Gore,
na Proljećnom zasijedanju Parlamentarne skupštine NATO,**

održanom u periodu 15-18. maja 2015. godine, Budimpešta, Mađarska

Proljećno zasijedanje Parlamentarne skupštine (PS) NATO realizovano je u periodu 15-18. maja 2015. godine u Budimpešti u Mađarskoj, a domaćin ovog skupa bila je delegacija Mađarske pri PS Sjeverno-Atlanske Alijanse. Ovom prilikom delegaciju Skupštine Crne Gore činili su Obrad Mišo Stanišić i Branka Bošnjak, dok je u svojstvu predstavnika stručne službe skupu prisustvovala sekretar delegacije Zorana Baćović.

Proljećno zasijedanje PS NATO realizovano je u prije i poslije podnevnom dijelu radnog dana u vremenu 9-13 sati tj. 14.30-18 sati, a Plenarna sjednica je održana posljednjeg dana zasijedanja, u terminu 9-13 sati.

Rad Parlamentarne skupštine NATO, ovom prilikom, odvijao se po sljedećem programu (u prilogu izvještaja nalazi se Program rada koji čini sastavni dio dokumenta):

Prvi dan zasijedanja, 15. maj 2015. godine, otpočeo je sastankom sekretara delegacija tokom kojeg su, u cilju uspješne realizacije skupa, učesnicima pružene detaljne informacije organizaciono-tehničkog karaktera i predstavljene planirane aktivnosti komiteta u narednom periodu. Ovom prilikom pažnja učesnika sastanka bila je usmjerena i na informisanje o preduzetim aktivnostima na pripremi 61. Godišnjeg zasijedanja PS NATO, koje će biti održano u Stavangeru u Norveškoj, u periodu 9-12. oktobra 2015. godine, kao i o pripremnim aktivnostima za predstojeće skupove i to: Proljećnog sastanka Stalnog komiteta, Proljećnog i 62. Godišnjeg zasijedanja PS NATO u 2016. godini.

*Proljećnje zasijedanje Parlamentarne skupštine NATO
Budimpešta, Mađarska, 15-18. maj 2015. godine*

DELEGACIJA SKUPŠTINE CRNE GORE PRI PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI NATO

Delegacija Skupštine Crne Gore pri Parlamentarnoj skupštini NATO 15. maja 2015. godine posjetila je Ambasadu Crne Gore u Mađarskoj gdje je realizovan susret sa ambasadorom Mirsadom Bibovićem tokom kojeg su razmotrena aktuelna pitanja koja tretiraju aktivnosti delegacije Skupštine Crne Gore i rad Proljećnog zasijedanja PS NATO u 2015. godini.

Rad prvog dana Proljećnog zasijedanja PS NATO okončan je sastankom Stalnog komiteta.

Drugog i trećeg dana zasijedanja, 16. i 17. maja 2015. godine, održani su sastanci: Komiteta za odbranu i bezbjednost, Komiteta za ekonomiju i bezbjednost, Komiteta za nauku i tehnologiju, Političkog komiteta i Komiteta za civilnu dimenziju bezbjednosti.

Šef delegacije Obrad Mišo Stanišić učestvovao je u radu Političkog komiteta, Komiteta za odbranu i bezbjednost i Komiteta za ekonomiju i bezbjednost, dok je članica delegacije Branka Bošnjak prisustvovala sjednicama Političkog komiteta, Komiteta za nauku i tehnologiju i Komiteta za civilnu dimenziju bezbjednosti.

Prvi dio sesija navedenih radnih tijela obilježilo je razmatranje predloga zapisnika sa sjednica komiteta održanih tokom 60. Godišnjeg zasijedanja PS NATO u Hagu, u Holandiji, u periodu 21-24. novembra 2014. godine, dok su tokom završnog dijela rada učesnici tretirali pitanja predstojećih aktivnosti.

Sjednicom **Komiteta za odbranu i bezbjednost** predsjedavala je Nicole Ameline iz Francuske, tokom koje je realizovana panel diskusija na temu: „Razvoj strategije NATO prema jugu“ kojom je moderirao General pukovnik John W. Nicholson Jr., komadant Savezničke kopnene komande, NATO Saveznička kopnena komanda, i Stephen R. Covington, savjetnik za Strateške i međunarodne poslove SACEUR. Potom, učesnici sastanka razmotrili su nacrt Generalnog izvještaja o „Novom strategijskom konceptu NATO u svijetlu aktuelnih dešavanja“ generalnog izvjestioca Julio Miranda Calha-e iz Portugala. U okviru nacrta izvještaja Pododbora o budućnosti sigurnosnih i obrambenih sposobnosti na temu: „Akcioni plan spremnosti: Osiguranje i odvracanje za bazbjedno okruženje nakon 2014. godine“, izvjestilac Xavier Pintata iz Francuske je istakao da su ruske akcije u Ukrajini zadale težak udarac utemeljenim pretpostavkama o evropskoj bezbjednosti poput neupotrebe sile

*Proljećne zasijedanje Parlamentarne skupštine NATO
Budimpešta, Mađarska, 15-18. maj 2015. godine*

DELEGACIJA SKUPŠTINE CRNE GORE PRI PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI NATO

kod mijenjanja državnih granica, odbijanja sfera uticaja i prihvatanja pluralističke nacionalne države. Dalje se navodi da su se bezbjednosni prioriteti Saveza značajno izmijenili u periodu između ruske ilegalne aneksije Krima u martu i septembarskog Samita u Wales-u, da je brzina kojom je Rusija bila u mogućnosti uticati na promjene u Ukrajini kod Saveza povećala stanje spremnosti za pružanje odgovora na situaciju kao i da su na iznijeto uticali i viši nivo nestabilnosti na području Bliskog Istoka i i Sjeverne Afrike (MENA) tokom kojeg su nedržavne oružane snage vršile nasilje i razaranja u regionu. Tokom rasprave koja je uslijedila učesnici su u kontekstu rješavanja strateških interesa Saveza značajnim ocijenili generisanje političkog jedinstva i postojanje solidarnosti i trajnih veza u ispunjavanju izazova kroz stratešku procjenu prijetnje 28 saveznika. Nastavak rada Komiteta obilježilo je razmatranje nacarta izvještaja Pododbora za transatlantsku saradnju na temu: „Jačanje transatlantske veze“ vd izvjestioca Attila Mesterhazy-ja iz Mađarske a potom i prezentacija ministra odbrane Mađarske H.E. Mr Csaba Hende, te načelnika odbrane mađarskih oružanih snaga Generala Tibor Benko-a. Specijani izvjestilac Julio Miranda Calha iz Portugala, u kontekstu diskusije o Specijalnom izvještaju o Avganistanu na temu „Poslije ISAF-a“, je podsjetio da je počev od 1. januara t.g. nova misija Rolute Support Mission (RSM) zamijenila International Security Assistance Force (ISAF) kao međunarodne snage namjenjene obuci, savjetovanju i pružanju pomoći avganistanskim nacionalnim bezbjednosnim snagama (ANSF) te da se, i pored činjenice da krajnji rok za smjenu još uvijek nije formalno postavljen, očekuje da će ISAF misija na području Avganistana okončati prisustvo do kraja 2016. godine. U nacrtu izvještaja se konstatuje i da NATO i njegovi partneri trenutno imaju vodeću ulogu u pružanju podrške Misiji za koju su NATO šefovi država potvrdili spremnost na Samitu u Walesu. Takođe se navodi i da će, sa ciljem vođenja protivterorističkih operacija, pojedine američke snage ostati na području Avganistana. Nacrtom izvještaja, između ostalog, se konstatuje da je u konačnom glavni cilj RSM stvaranje međunarodno - bezbjednog okruženja u zemlji dopuštajući pri tom razvitak održivih državnih institucija i uz doprinos dobrom ponašanju i prosperitetu cijele zemlje što doprinosi bezbjednijoj međunarodnoj areni, a predstavlja i interes kako članova Alijanse tako i susjeda.

*Proljećnje zasjedanje Parlamentarne skupštine NATO
Budimpešta, Mađarska, 15-18. maj 2015. godine*

**DELEGACIJA SKUPŠTINE CRNE GORE
PRI PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI NATO**

Početak sjednice **Komiteta za nauku i tehnologiju** obilježila je prezentacija dr Tibor Farago-a, počasnog profesora na Univerzitetu St. Istvana u Budimpešti, i bivšeg mađarskog glavnog pregovarača za Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama o „Sporazumu o klimatskim promjenama 2015: Potrebama, teškoćama i perspektivama“. Uslijedilo je razmatranje nacrtu specijalnog izvještaja na temu „Klimatske promjene, međunarodna bezbjednost u susret Parizu 2015“ specijalnog izvjestioca Philippe Vitel-a iz Francuske koji je iznio pretpostavku da klimatske promjene predstavljaju najkritičniju tačku i težak izazov 21. vijeka jer je industrijska revolucija u 18. vijeku počivala na korišćenju fosilnih goriva, a i današnji ekonomski razvoj još uvijek iskazuje znake zavisnosti od istih posebno imajući u vidu da je ispuštanje stakleničkih plinova (GHG) zajedno sa potrošnjom fosilnih goriva štetno za život na Zemlji. U nacrtu izvještaja se navodi i da međunarodna zajednica tokom 2015. godine, na 21. sastanku COP (COP21) u Parizu, nastoji usvojiti univerzalno primjenjiv sporazum o klimatskim promjenama, koji bi tražio ispunjenje krajnjeg cilja člana 2 UNFCCC-a i to pružanje "podsticaja, saglasno relevantnim odredbama Konvencije, procesu stabilizacije koncentracije stakleničkih plinova u atmosferi na nivo koji bi spriječio opasno antropogeno dejstvo na klimatski sastav“. Nacrt teksta ovog izvještaja, između ostalog je konstatovao da ukoliko svijet želi da se neprihvatljiva šteta na planeti zaustavi, vlade moraju pristati na ambiciozan, obavezujući sporazum o klimatskim promjenama koji bi se odnosio na sve zemlje, a predstavljao bi sveobuhvatan i veoma težak posao o čijim rezultatima je još uvijek prerano govoriti. U nastavku rada učesnicima sastanka prezentacijom se obratio Mark Fitzpatrick, direktor Programa o neširenju i razoružanju sa Međunarodnog Instituta za strateške studije (IISS) o „Perspektivama pregovora o iranskom nuklearnom programu“. Uslijedilo je razmatranje nacrtu opšteg izvještaja o „Modernizaciji ruskih vojnih snaga“ generalnog izvjestioca Stephen Gilbert-a iz Velike Britanije, u kojem se navodi da je Rusija, i pored toga što su određeni predstavnici vladajuće strukture i ranije prepoznali potrebu za modernizacijom, ovaj proces započela tek nakon petodnevnog lošeg ratovanja sa Gruzijom avgusta 2008. godine a koji traje do danas. Izvjestilac je konstatovao da je i pored činjenice da su u kontekstu procesa modernizacije postojali i glasovi protiv, posebno od strane penzionisanih vojnih lica, ovaj napor čvrsto osiguran i to ne samo uslijed produbljene percepcije ruskog vođstva u svijetlu dešavanja u Ukrajini već i šire.

*Proljećnje zasjedanje Parlamentarne skupštine NATO
Budimpešta, Mađarska, 15-18. maj 2015. godine*

DELEGACIJA SKUPŠTINE CRNE GORE PRI PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI NATO

Nacrtom izvještaja takođe se konstatuje da je modernizacija vojne opreme samo jedan dio političko-vojne slike u evroatlantskom području kao i da organizacijski kapaciteti oružanih snaga, ponašanja, percepcije i namjere ruskog vođstva predstavljaju jednako fundamentalne elemente za stvaranje odgovarajućih političkih odgovora. U iznijetom kontekstu NATO treba kontinuirano pratiti i ispitivati ponašanje Rusije, posebno imajući u vidu sposobnost prilagođavanja i njeno promijenjivo ponašanje, a koja činjenica je konstatovana tokom Samita u Wales-u 2014. i s tim u vezi mijenjati sopstvene odgovore rokovodeći se ruskim akcijama. Potom, diskusiju učesnika podstakao je i nacrt izvještaja Pododbora za energetska bezbjednost i bezbjednost životne sredine o „Izazovima i mogućnostima na Krajnjem Sjeveru“, izvjestioca Osman Askin Bak-a iz Turske.

Rad **Komiteta za ekonomiju i bezbjednost** otpočeo je prezentacijama dr Zoltan Pogatsa, profesora Ekonomskog fakulteta Univerziteta Zapadne Mađarske o „Aktuelnim izazovima sa kojima se suočavaju male ekonomije i budućoj poziciji Mađarske u evropskoj i svjetskoj ekonomiji“ a potom je o „Trendovima budžetske potrošnje Alijanse i radu Jedinice za ekonomsku i bezbjednosnu procjenu NATO“ izlagao Diego A. Ruiz Palmer, specijalni savjetnik Generalnog sekretara NATO-a za ekonomiju i bezbjednost. Uslijedila je prezentacija dr Alena Ledeneva, profesora političkih i društvenih nauka, Škole slovenskih i istočno evropskih studija, Univerzitetski Koledž u Londonu o „Ekonomskoj situaciji u Rusiji, u svjetlu uprave predsjednika Putina, padu cijena nafte i sankcijama Zapada“. Potom, diskusiju delegata podstakao je i nacrt izvještaja Pododbora o transatlantskim ekonomskim odnosima o „Finansiranju terorizma“ koji je za ovu priliku pripremila izvjestiteljka Nathalie Goulet iz Francuske kojim je podsjetila da se Vlade Zapadnih zemalja bave iznalaženjem trajnih oblika borbe protiv terorizma i na bazi saradnje na raznim nivoima ministarstava, bezbjednosnih službi i dr. Učesnici sastanka zajedno su ocijenili da finansijska dimenzija predstavlja uslov i potencijalnu Ahilovu petu rada terorističkih organizacija koja može razotkriti njihovo djelovanje, obezbjediti prostor za kreiranje protivmjera i s tim u vezi osujetiti i suzbiti terorističke aktivnosti. Učesnici sastanka, takođe, su konstatovali da je izazov koji se postavlja pred države udružene u borbi protiv terorizma izuzetno veliki posebno imajući u vidu činjenicu da terorizam ima bezbroj javnih oblika, da dolazi u različitim obimima kao i da se ISIS (Islamska država Iraka i Sirije)

*Proljećnje zasjedanje Parlamentarne skupštine NATO
Budimpešta, Mađarska, 15-18. maj 2015. godine*

DELEGACIJA SKUPŠTINE CRNE GORE PRI PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI NATO

trenutno smatra svjetski najbogatijom i najvećom terorističkom organizacijom koja kontroliše znatan dio teritorije u Siriji i Iraku i posjeduje više izvora finansiranja za svoje vojno-terorističke operacije. Na bazi rasprave koja je uslijedila učesnici su zaključili da kontinuiran nadzor finansijskih tokova potencijalnih terorističkih organizacija stvara mogućnosti za razotkrivanje učesnika i suzbijanje djelovanja njihovih mreža, imajući u vidu da limitiran protok novčanih sredstava ometa sposobnost ovih organizacija u upravljanju svojom organizacijskom strukturom, obavljanje poslova i angažovanje militantata. Na ovaj način teroristička organizacija se može dovesti u situaciju da pribjegne mjerama rizičnije politike a time i otvori prostor za otkrivanje svojih aktivnosti, njihovo suzbijanje i u konačnom eliminisanje, a antiterorističku aktivnosti učini djelotvornim, zaključeno je nakon diskusije. Takođe, neophodnom je ocijenjena i kontinuirana saradnja nadležnih državnih organa, posebno nadzornih finansijskih institucija, kroz stvaranje mjera za djelotvorno sprovođenje istraga i aktivnosti drugih tijela za sprovođenje zakona i prekogranične saradnje. Tokom rasprave po temi je ukazano i da je u navedenom procesu veoma bitno uključiti široku lepezu donosilaca odluka u sferi antiterorističkih aktivnosti uključujući parlamente, tijela za sprovođenje zakona, finansijske obavještajne službe, bezbjednosne snage, kao i privatni sektor, javnost, akademsku zajednicu i medije. Potom, učesnici sastanka diskutovali su o nacrtu izvještaja Pododbora o tranziciji i razvoju o „Stanju ukrajinske ekonomije i perspektivama za njen budući razvoj“, izvjestioca Richard Benyon-a iz Velike Britanije a potom o nacrtu generalnog izvještaja na temu „Sankcionisanje ekonomije Rusije: Troškovi i učinci“ generalnog izvjestioca Diego Lopez Garrido-a iz Španije.

Sjednicom **Političkog komiteta** predsjedavao je Jose Lello iz Portugala, a početak njenog rada obilježile su prezentacije István Mikola-e, državnog sekretara za bezbjednosnu politiku i međunarodnu saradnju u Ministarstvu vanjskih poslova i trgovine Mađarske o „Ulozi Mađarske u trouglu Evropska unija- Sjedinjene Američke Države – Rusija“, i ambasadora profesora István Gyarmati-ja, predsjednika Međunarodnog centra za demokratsku tranziciju iz Mađarske, o „Krizi u Ukrajini - Ispitivanju transatlantske solidarnosti“. Tokom ove sjednice učesnici su razmotrili i nacrt generalnog izvještaja na temu „Rusija i Evro-atlantska bezbjednost“ Ojars Ēriks Kalniņš-a iz Letonije, generalnog izvjestioca tokom koje je istaknuto da ruska aneksija Krima u martu 2014.

*Proljećnje zasjedanje Parlamentarne skupštine NATO
Budimpešta, Mađarska, 15-18. maj 2015. godine*

DELEGACIJA SKUPŠTINE CRNE GORE PRI PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI NATO

godine i s tim u vezi stalne poruke ohrabrenja i podrške pro-ruskim separatistima u istočnoj Ukrajini, stavljaju pred izazov bezbjednost i stabilnost euro-atlantskog područja. Konstatovano je i da je u navedenom slijedu događaja Rusija od samog početka krize u Ukrajini slijedila obrazac eskalacije i veoma malo činila u cilju sprječavanja sukoba. Ponašanje Rusije s tim u vezi pokazuje da ona nije zainteresovana za partnerstvo sa Savezom, ali kako i sama predstavlja važnog činioca za stabilnost Europe i druga važna pitanja, potrebno je iznaći rješenje koje će biti prihvatljivo kako za članice Saveza tako i za partnere, Ukrajinu i Rusiju, ocijenjeno je nakon rasprave. Generalni izvjestilac takođe je istakao i da se ruska vanjska politika tradicionalno temelji na načelima da Rusija predstavlja veliku silu koja zaslužuje odgovarajući tretman; da se međunarodna politika prvenstveno temelji na načelima konkurentnosti i nadmetanja, a ne u bitom na načelima međunarodne saradnje. Učesnici sastanka zajednički su ocijenili da je sukob u Ukrajini pokretač nesigurnosti na području Južnog Kavkaza, da situacija u Nagorno-Karabakh-u sa sobom nosi najveći rizik od eskalacije te da iako su izdvajanja za budžet Armenije i Azerbajdžana sve veća na ovom području ipak raste i nestabilnost. Na bazi sprovedene rasprave učesnici sastanka su zaključili da NATO i Evropska unija trebaju nastaviti sa sprovođenjem dugoročne strategije kako u regionu tako i prema Rusiji, kao i da u datom trenutku Savez na ruske agresivne akcije treba reagovati kroz pristup na dva kolosijeka: kroz obezbjeđenje jakih snaga NATO i podsticaj saradnje i dijaloga sa Rusijom. Takođe, važnim je ocijenjeno da iako Savez mora biti jedinstven i čvrst u svom odgovoru Rusiji neophodno je izbjeći novu podjelu Europe i ponovo podstaci viziju cjelovite Evrope u kojoj Rusija pronalazi svoju ulogu. Uslijedilo je razmatranje nacrtu izvještaja Pododbora o NATO partnerskim odnosima o „NATO partnerima širom svijeta“ kojim je izvjestilac Rasa Juknevičienė iz Letonije podsjetio da su operacijama NATO u prethodnom periodu, značajan doprinos pružili upravo "partneri širom svijeta" posebno u okviru ISAF Misije kao ključnog pokretača razvoja ovih odnosa, te da iako je Alijansa u bitnom smanjila svoje prisustvo u Afganistanu nakon 2014 ipak postoji težnja da se zadrži i produbi nivo saradnje postignute s ovim partnerima, i to Afganistanom, Irakom i Pakistanom i dr, sa posebnim osvrtom na područja od zajedničkog interesa. Tokom rasprave je istaknuto i da su dosadašnje aktivnosti pružile priliku za saradnjom na vojnom planu, za izgradnju povjerenja i razumijevanja te promovisanja kulture bezbjednosti kao zajedničkog dobra i usmjerene na

*Proljećnje zasjedanje Parlamentarne skupštine NATO
Budimpešta, Mađarska, 15-18. maj 2015. godine*

DELEGACIJA SKUPŠTINE CRNE GORE PRI PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI NATO

područja od zajedničkog interesa, te regionalne stabilnosti i borbe protiv terorizma. Tokom rasprave zajednički je ocijenjeno da značaj NATO partnerstava značajno raste, da će njegova važnost u budućnosti biti veća te da ona imaju ključnu ulogu u okviru dvije od NATO-tri temeljne misije: upravljanje krizama i kooperativne bezbjednosti. Tokom rasprave je ocijenjeno i da globalni partneri poput Australije, Japana, Republike Koreje i Novog Zelanda dijele bliske probleme i imaju slične interese, te da pružaju pomoć i značajan doprinos vojnim sposobnostima NATO-misijama i daju veći legitimitet NATO operacijama. Uslijedila je prezentacija Florence Gaub, višeg analitičara, sa EU Instituta za bezbjednosne studije na temu: „Libija: od liberalizacije do lustracije“ a potom su učesnici sastanka diskutovali o nacrtu izvještaja Pododbora o transatlantskim odnosima na temu „Nestabilnost u Levantu – bezbjednosni izazovi za NATO“ izvjestioca Borisa Blažekovića iz Hrvatske.

Sjednicom **Komiteta za civilnu dimenziju bezbjednosti** predsjedavao je Vitalino Canas iz Portugala a njen rad obilježila je prezentacija ambasadora profesora István Gyarmati-ja, predsjednika Međunarodnog centra za demokratsku tranziciju (ICDT) iz Mađarske o „Političkim i bezbjednosnim izazovima na Zapadnom Balkanu“, u okviru kojeg su predstavljene aktuelne političke i bezbjednosne prilike u zemljama Zapadnog Balkana. U kontekstu diskusije koja je uslijedila posebno je naglašeno da je Crna Gora u procesu evroatlanstkih integracija postigla značajne rezultate te da bi u cilju sprovođenja politike otvorenih vrata poziv za članstvo bilo poželjno očekivati do kraja 2015. godine. Ovom prilikom, učesnici sastanka zajednički su ocijenili i da je zemljama aspirantima potrebno pružiti svu neophodnu pomoć radi što ranije stabilizacije područja kao zajedničkog dobra od globalnog interesa i ispunjenja uslova za članstvo u NATO. U nastavku rada uslijedilo je razmatranje nacrta specijalnog izvještaja na temu „Tranzicija u Afganistanu: Posljedice za Centralnu Aziju“, specijalne izvjestiteljke Ulla-e Schmidt iz Njemačke koja je podsjetila da iako se politička i bezbjednosna tranzicija u Avgansitanu vezuje za kraj 2014. godine, ocjena njene uspješnosti još uvijek nije data te da se imajući u vidu aktuelne političke i bezbjednosne prilike na svjetskom planu globalni politički program usmjerava prema novim žarištima poput Istočne Ukrajine i Bliskog istoka, da su prilike u Afganistanu gotovo nestale sa naslovnica sredstava javnog informisanja dok susjedna regija pet srednjoazijskih republika Kazahstana, Kirgistana, Uzbekistana, Turkmenistana i Tadžikistana dobija još manju

*Proljećnje zasjedanje Parlamentarne skupštine NATO
Budimpešta, Mađarska, 15-18. maj 2015. godine*

DELEGACIJA SKUPŠTINE CRNE GORE PRI PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI NATO

medijsku pažnju. Secijalna izvjestiteljka Ulla Schmidt posebno je istakla da ovim izvještajem ima za cilj da podstakne pažnju donosilaca političkih odluka i učini ih svjesnim da je stabilnost u Afganistanu i Srednjoj Azije krhka. Ovom prilikom posebno je naglašeno da u procesu integracije Avganistana u stabilno okruženje Srednja Azija igra ključnu ulogu, te da je u iznijetom kontekstu posebno važno imati na umu ključne probleme bezbjednosnog karaktera koji nakon povlačenja NATO snaga mogu biti u porastu poput: trgovine drogom i oružjem, socijalno-ekonomskih nejednakosti, protoka izbjeglica i potencijalnog povećanja aktivnosti militantnih ekstremističkih grupa jer u mnogome mogu negativno uticati na ionako krhku stabilnost područja. Učesnici sastanka zajednički su ocijenili da situacija u Afganistanu ima značajan uticaj na stabilnost područja Srednje Azije, međutim, većina problema država u regiji su domaćeg porijekla i iste je potrebno blagovremeno rješavati kroz iznalaženje djelotvornih mehanizama za njihovo prevazilaženje. Na bazi sprovedene rasprave zaključeno je da Evro-atlanstka zajednica svoj pristup iznijetom problemu treba usresrediti na izgradnju kapaciteta institucija Srednje-azijskih država kroz obezbjeđenje pluralističkog političkog dijaloga i uz podršku civilnog društva. Uslijedila je panel diskusija na temu: „Protiv-teroristički izazovi u zemlji i inostranstvu“ u okviru koje je razmotren nacrt generalnog izvještaja na temu „Izazovi u rješavanju porasta terorizma u zemlji“ generalnog izvjestioca Joelle Garriaud-Maylam iz Francuske, u okviru kojeg je istaknuto da su šokantni teroristički napadi u Parizu iz januara 2015. godine pitanje terorizma vratili na čelo evropske političke agende, kao i da je uspon tzv. Islamske države u bitnom alarmirao Evroatlantsku zajednicu, ali i da se u isto vrijeme široko vjeruje da ove grupacije imaju planove bazirane na lokalnom nivou i da ne predstavljaju prijetnju Zapadnim društvima. S tim u vezi, izvjestilac je ustvrdio da složena priroda terorističkih prijetnji i novi trendovi od Evroatlantske zajednice zahtijevaju preispitivanje i prilagođavanje svojih strategija i instrumenata, posebno u dijelu razmjene informacija među policijskim i obavještajnim agencijama. U iznijetom kontekstu značajnom je ocijenjena potreba za usklađivanjem metoda sprovođenja zakona sa dugoročnim strategijama u cilju sprječavanja širenja ekstremističkih ideologija i s tim u vezi naglašena važnost dodatnih zaštitnih mjera radi osiguranja da anti-terorističke i anti-radikalne politike ne krše temeljna prava i sloboda. Učesnici sastanka ovom prilikom su zaključili da priroda i opseg domaćih terorističkih izazova u Evroatlantskoj zajednici trenutno zahtijevaju hitno djelovanje na

*Proljećnje zasjedanje Parlamentarne skupštine NATO
Budimpešta, Mađarska, 15-18. maj 2015. godine*

DELEGACIJA SKUPŠTINE CRNE GORE PRI PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI NATO

međunarodnoj, regionalnoj, nacionalnoj i sub-nacionalnoj osnovi, te da poboljšanje saradnje među obavještajnim i policijskim agencijama predstavlja imperativ za djelovanje u iznijetom pravcu. Kroz diskusiju značajnim je ocijenjeno da policijski pristup za rješavanje domaćih terorističkih rizika sam po sebi nije dovoljan te da je neophodno pojačati i programe za ublažavanje uticaja ekstremističkih ideologija, u kom kontekstu vodeće države područja trebaju podsticati razmjenu najbolje prakse sa ostatkom Evroatlantske zajednice i šire, radi obezbjeđenja djelotvornih rješenja. Diskusija u okviru ovog panela zaključena je raspravom nakon izlaganja Mathieu Guidere-a, profesora islamskih studija sa Univerziteta u Toulouse-u Jean Jaurès iz Francuske na temu „Zašto mladi Evropljani sudjeluju u Jihadism-u: Osvrt na proces radikalizacije“. Uslijedilo je razmatranje nacrtu izvještaja Pododbora za demokratsko upravljanje: „Bitka za srce i um: Suzbijane propagandnih napada na Evroatlantsku zajednicu“ Witold Waszczykowski-ja izvjestioca iz Poljske, a potom se učesnicima sastanka prezentacijom o „Aktuelnoj situaciji u Krimu“ obratio Mustafa Dzhemilev, povjerenik Predsjednika Ukrajine.

Četvrtog dana zasijedanja, 18. maja 2015. godine, održana je Plenarna sjednica tokom koje su se učesnicima obratili: Janos Latorcai, zamjenik Predsjednika Narodne skupštine Mađarske; Zsolt Semjén, zamjenik Premijera Mađarske i ambasador Alexander Vershbow, zamjenik generalnog sekretara NATO, nakon čega je uslijedilo vrijeme opredjeljeno za diskusiju učesnika.

Potom učesnicima skupa su se obratili: Šefik Džaferović, Predsjednik Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine; David Usupashvili, Predsjednik Parlamenta Gruzije; Ranko Krivokapić, Predsjednik Skupštine Crne Gore i Trajko Veljanoski, Predsjednik Skupštine Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije.

Uslijedila je rasprava i izjašnjenje delegata o predlogu *Deklaracije o proširenju NATO koju je predstavio Mihály Balla, šef mađarske delegacije pri PS NATO, kojom je, između ostalog, konstatovano da zemlje kandidati moraju nastaviti sa neophodnim pripremama za ispunjavanje uslova za članstvo u NATO, kako je i navedeno u članu 10 Vašingtonskog ugovora, i naglašeno da proširenje ne predstavlja prijetnju za bilo koju naciju, već povećava bezbjednost i stabilnost cijelog evroatlantskog regiona. Ovim dokumentom vladama i parlamentima Sjeverno-atlantskog saveza snažno je preporučeno da „nastave sa*

***Proljećnje zasijedanje Parlamentarne skupštine NATO
Budimpešta, Mađarska, 15-18. maj 2015. godine***

**DELEGACIJA SKUPŠTINE CRNE GORE
PRI PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI NATO**

podrškom zemljama koje teže pridruženju Savezu i da donesu odluku o pozivu Crne Gore u članstvo do kraja 2015. godine”.

Potom se učesnicima sjednice obratio Andriy Parubiy, prvi zamjenik Predsjednika Verkhovna-e Rada-e Ukrajine a uslijedilo je prezentovanje nacrtu finansijskih dokumentata i izjašnjenje delegate o istim.

U nastavku, predsjedavajući je uz konstataciju da je dnevni red Plenarne sjednice iscrpljen i uz ocjenu da je Proljećnje zasijedanje Parlamentarne skupštine NATO u 2015. godini uspješno realizovano, učesnicima čestitao na pruženom doprinosu i uputio poziv za učešće u radu 61. Godišnjeg zasijedanja, koje će biti održano u periodu od 9-12. oktobra 2015.godine, u Stavangeru u Norveškoj.

Nakon završnih riječi predsjedavajući je zaključio rad Proljećnjeg zasijedanja Parlamentarne skupštine NATO u 2015. godini.

PRIPREMILA:

sekretar delegacije

Zorana Baćović

**ČLAN STALNE DELEGACIJE
SKUPŠTINE CRNE GORE
PRI PS NATO**

Obrad Mišo Stanišić

*Proljećnje zasijedanje Parlamentarne skupštine NATO
Budimpešta, Mađarska, 15-18. maj 2015. godine*